

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

III. De eadem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

Parabola de Pugna Spirituali. 779

vestrum Dominum meum: & Domine mi, terra illa australis & arens est, & cibum non habet. Det Dominus benedictionem, & terra nostra det fructum suum: Et congregati hostes in multitudine, ut dimicent contra nos: da nobis Domine auxilium de tribulatione: quia non est alius qui pugnet pro nobis, nisi tu Deus noster. Porrò rex noster, cuius natura bonitas, motus his lachrymis ait: Quem mittemus? ad quem *Charitas*: Ecce ego Domine, mitte me. Rex autem quærebat de sociis, sed *Charitas* domesticam sibi familiam respondit sufficere. Exit ergo una cum nobili illo comitatu suo, gaudio, pace, patientia, longanimitate, benignitate, bonitate, mansuetudine. His stipatus dux insignis progreditur, certusque de victoria, erecto signo triumphali primam pertransit inimicorum, secundamque custodiam. Cumque venisset ad portam, ultro aperta est ei. Ad cuius ingressum facta est lætitia magna in oppido. Cumque suadente gaudio vociferarentur omnes & acclamarent, exortus clamor exterorum castra perterritit. Et illi: Quæ est ista, inquit, vox exultationis in auribus nostris de castris Israel? Non ita heri & nudius tertius. Fortè venit eis auxilium, & impetum facient in nos. Fugiamus ergo Israelem. Dominus enim pugnat pro eis contra nos. Interim *Charitas* moræ impatiens, ordinari exercitum, aperiri portas, & persequi præcepit inimicos, apertè denuncians: Vadam ad portas inferi. Sicque uno impetu universus *Charitatis* exercitus procedit, quos *Babylonii* non ferentes fugiunt, sed non effugiunt. Cadent à latere *Timoris* mille, & à dextris *Charitatis* decem millia.

Rese annuit postulatis; Charitas, cum suo comitatu in auxilium mittitur.

Cuius accessu recreantur obsessi.

Hostes terrentur & sternuntur.

P R A B O L A III.

De pugna Spirituali.

I Nter Hierusalem & Babylonem ordinatæ sunt acies ad bellum. Hinc David manu fortis aciem producit virtutum terribilem & ordinatam: in Nabuchodonosor Babylonis spiritualia nequitiae, suumque vitiorum tumultuosum exercitum dirigit ex adverso. Procedit de castris David tyrunculus novitius nuper in militiam regis juratus, & per manus ipsius æterni David verbi Dei gladio accinctus, & spiritualibus armis insignitus, ingentes gerens animos, & contra regis edictum, ad faciendum sibi nomen, plus quàm ad hostem vincendum impatientissimus. Equus erat ei fervidus, proprium corpus, de succo adhuc sæculi fortis, viridis, lascivus, animusque eius conveniens, cui insidens ferebatur insignis; castrorumque suorum dedignans disciplinam, contemptis sociis, stolidam quadam præsumptione longè præ cæteris progrediebatur æstuans & anhelans ad faciendum sibi nomen. Videns David impetuofam eius præsumptionem, per filium suum Salomonem sub interminatione ei mandavit: Væ soli: quia

David & Nabuchodonosor Reges inimici. Ille virtutum agmen ducit, hic vitiorum. Tyro è castris David prodit ad pugnam. Equus eius proprium corpus.

Quo indiscretè utitur

Sermones S. Bernardi.

FFFF

quia

*contemptis mo-
nitis.*

*Obijcitur ei
hostis Spiritus
Fornicat.*

*Ille jeuniis &
vigiliis equum
perurget.
Nec audit mo-
mentem prudē-
tiam.*

*Vnde mox in
alios incidit
hostes Superb.
& van. glor.*

*Spiritus forn.
fugā simulans
fallit miserum.
Gastrimarg. &
fornic. Equum
jam fatiscen-
tē sibi vendicant.*

*Mox quoque
eum invadunt
ira, invidi-
a, &c. gula,
crapula, &c.*

*Hinc consuetu-
do desperatio.*

*David lugens
subdit miseriam;*

quia si ceciderit, non habebit sublevantem. Cujus ille monita parvipens-
dens, cum sibi vel aliis ostendere magnæ virtutis suæ quæreret occasiones,
& præclarum aliquod facinus moliretur; conspicatur eminus in parte ho-
stili unum de inimicis fortis militiæ, astutiæ nequitæ, arma habentem
ignea, manusque plenas jaculis igneis, multos vulnerantem, vulneratos
occidentem, occisos conculcantem, facilem capientem, difficilem relaxantem;
spiritum Fornicationis.

Hic se ostensurum præsumens præclaram virtutem suam, impetum
in eum dirigit, promptum illum equum suum jejuniorum verberibus vigi-
liarum calcariibus perurgens totus fertur in illum. Clamat à tergo Pruden-
tia: parce, parce: clamat discretio: sustine, sustine, totusque eum concre-
pat Davidicus exercitus. Quos ille omnes surda aure præteriens, fertur
miser totus in malum suum, & nescit. Videns Nabuchodonosor infremit, &
malum ei parans dolos præmittit. Occurrunt enim illi à latere in præcep-
suenti sorores duæ Superbia & Vanagloria, acclamantes ei in dolo: Eu-
ge, euge. Quibus ille miser nimis credulus totus fertur in præcep-
s, & nescit quæ jam undiq; eum circumvallent insidiæ. Spiritus quidem Fornicationis
jam crebrò tales & talium impetus expertus, fugam simulat, & delusum
miserum sequi provocat, donec per patentem portam in medio Babylonis
introducitur suis illum sociis tradidit illudendum. Gastrimargia, & For-
nicatio equum sibi vendicant, nec Dominum suum jus in eo habere ultra
permittunt. Jam quippe deficiebat: jam fatigatus divertere quærebat;
in medio quippe pugnæ sub pugnante ceciderat, & casu suo vehementer
attriverat sessorem suum. Quem illi cibus Babylonis refectum reimpingua-
tum suis subdidere servitiis. In miserum verò ira, invidia, cæteraque vi-
tiorum turba confurgit, & fiduciahiter supra dorsum eius fabricant pecca-
tores. Sed & Fornicatio, cuius nisi terga fugientis nihil adhuc ille viderat,
aperta jam facie & impudenti fronte in eum confurgit, & spicula ignea in
cor eius torquet, gladiumque in cervicem eius exerit, projectumque in
terram conculcat, & coquo regis Babyloniorum Nabuzardan eum tra-
dens, eius immundis gurgitationibus subdidit illudendum. Nec jam pati-
tur, ut honesta in eum vitia manum mittant, sed immundis scurris de co-
quina regis, id est, foedis & horrendis vitiis exhibet irridendum. Sic igitur
captus ab inimicis ligatur funibus malæ consuetudinis, & præcipitatur
in carcerem desperationis.

Rex autem David cooperto capite lugebat, dicens: Absalon fili
mi, fili mi Absalon. Vocansque unum regiæ clientelæ ac sedis in hujus-
modi utilem & probatum, Timorem scilicet ad requirendum eum dirigit,
& Obedientiam secum mandavit, ut ereptum de carcere tutelæ com-
mitteret Obedientiæ. Missus Timor venit & suscitavit miserum, erep-
tumque

ereptumque de carceralibus claustris & vinculis, sicut sibi iustum fuerat, Obedientiæ tradidit equum suum & restituit, sed ferocem & rebellem, & qui vix ultra Dominum dignaretur agnoscere. Quem Obedientia apprehendens, & freno ferreo cohibens, licet renitentem plurimum & recalcitrantem, antiquo Domino subdidit, docuitque eum mutare fortitudinem.

Susceptum itaque à timore obedientia deducens militem Christi, per aliam viam reduxit in regionem suam, primamque ei mansionem apud *Pietatem* constituit, ut scilicet animos ejus, quos Timor exacerbaverat, Pietas patris revocantis refocilleret. Secundam, apud *Scientiam*, ut sciret unde & quo sibi esset redeundum; sciretque uti & pietate, & timore: ne Pietas extolleret, Timor frangeret. Tertiam, apud *Fortitudinem*, quæ eum ad peragendum reditus sui iter confortaret. Quartam, apud *Consilium*, ut alterius cû consilio omnia faceret, nec à ducatu obedientiæ in aliquo declinaret. Quintam apud *Intellectum*, ut non jam consilio tantum hominum, sed ipse jam intelligere inciperet, quæ sit voluntas Domini bona, beneplacens & perfecta. Ad sextam mansionem pervenit miles Christi *Sapientia*, hospitibus suis eum prosequentibus, nec iter ejus deserentibus, ut jam ei sapiant bona Domini, & exinde cum Moysè velut de monte Abarim repromissiones Dei incipiat contemplari; Et hinc jam pervenitur in Hierusalem, in regnum & civitatem David, in visionem pacis, ubi beati pacifici filii Dei interni & externi omnibus pacificatis ingressi gaudium Domini sui celebrant sabbatum sabbatorum. Amen.

Mittit Timorem qui Equum recuperat ferocem quidem, sed tandem domit ab Obedientia.

A qua deducitur per mansiones varias Pietatis, Scientia,

Fortitudinis, Consilii,

Intellectum,

Sapientia,

Deut. 32.

In civitatem

David, quæ est visio pacis.

A P P E N D I X

ad Parabolas.

Peccantes prima excipit *negligentia* sui; deinde *curiositas* rerum exteriorum, & ad se non pertinentium; deinde ipsarum rerum *concupiscentia*, concupiscentiam sequitur *consensus*; consensum *consuetudo*; consuetudinem *contemptus*; contemptum *malitia*, id est affectus & delectatio peccati. Negligentia tardat; curiositas impedit; concupiscentia ligat; consensus stringit vel obdurat; consuetudo trahit; contemptus præcipitat; delectatio incarceratione desperationis, quare peccator cum venerit in profundum desperat.

Veniens autem Spiritus sanctus, & visitans miseram animam per septiformem gratiam suam primum infundit ei *Timorem*; timori subjungit *Pietatem*, ut miseriam timoris suavitas consoletur pietatis, pietati *scientiam*, scilicet ut sciat uti & timore & pietate; ne à timore tristitia abundantior absorbeat, ne à pietate præsumptio vana præcipitet; scientiæ *Fortitudinem* scilicet contra tentationes, & ut proficiatur in bono, non tantum scientiæ, sed etiam fortitudini *Consilium* suffragatur; ut nec scientiæ, nec fortitudini nimium credatur: sed ut omnia cum consilio agantur, consilio *Intellectum* addit, ut jam in inferiori cordis sui legat per se, non solum quæ consulant homines; sed etiam quæ sit voluntas Dei bona, & beneplacens & perfecta. Intellectui *Sapientiam*, ut quod hætenus consilio, vel intellectu didicerat, jam ei transeat in affectum: ut per semetipsam ex gratia Dei sapiat, & sapidum ei fiat & dulce quicquid hætenus durum videbatur & intolerabile.

Gradatio peccatoris.

Gradatio resipiscentiæ.

fffff 2

Primum

*Septem dona Sp.
S. totidem vitis
peccatoris oppo-
sita.*

*Septem beatitu-
dines quomodo
in anima homi-
nis per Sp. S. for-
mentur.*

Primumque negligentiae opponit Timorem, & qui timet nihil negligit: Curiositati Pietatem, id est affectum ad Deum, quæ, sicut dicit Apostolus, ad omne opus bonum utilis est, & omnino contraria curiositati: Concupiscentiæ scientiam adnectit, ut sciat seipsam, & in interioribus suis vacans non egrediatur ad concupiscentiam seculi, ne audiat illud. *Si ignoras te pulchra inter mulieres, egredere & pascere hædos tuos*: vel ut sciat quàm vana sunt & caduca quæ concupiscit: consensui Fortitudinem adjungit, ne vincat ad consensum: consuetudini Consilium, quia cum ventum fuerit ad consuetudinem, tunc verè opus est consilio: contemptui Intellectum, quia consilio jam hominū contempto, nisi per se intelligat periculum suum, jam proximus est desperationi: malitiæ Sapientiam, quia sola sapientia vincit malitiam. Destruens autem Spiritus, (scilicet per septiformem gratiã suam,) in anima humana septiformem hanc miseriam statim in ea ædificat septiformem beatitudinem, per Spiritum Timoris faciens beatos pauperes spiritu: per Spiritum Pietatis beatos mites: per Spiritum Scientiã beatos lugentes: per Spiritum Fortitudinis beatos esurientes & sitientes justitiam; per Spiritum consilii beatos misericordes; per Spiritum intellectus beatos mundo corde: per Spiritum patientiã beatos pacificos, cum sapientia vincit malitiam, & pax illa Dei exultat in corde quæ exuperat omnem sensum: & hæc est perfectio servorum Dei.

ALIA PARABOLA

De Christo & Ecclesia.

a Matt. 22.

b Exod. 1.

c Exod. 3.

*Capivitas Isra-
elitarum sub Pha-
raone, typus ca-
pivitatis nos-
tra sub diabolo.*

*Christus sibi de-
sponsat Ecclesi-
am.*

*Paronymphus
vius David.*

d Psal. 44. a

Esaïas,

e Esaï. 55.

*aliquæ Prophe-
tæ.*

Simile est regnum cælorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo ^a. Cumque dies instaret nuptiarum, consuluit pater filium, quam vellet ducere. Ille se elegisse & præelegisse Ecclesiam respondit à sæculo. At pater: Sed captiva, inquit, tenetur in Ægypto, ibique servit in luto, & laterè ^b, venundata sub peccato. Induratum est cor Pharaonis super eam, & aggravata manus: nec dimittet eam nisi in manu forti ^c. Et ego, inquit filius, manus tua & brachium fortitudinis tuæ, intrabo Ægyptum in manu forti & brachio extento, & liberabo eam. Et ut obstruam os loquentium iniqua, & redimam eam à calumniis hominum: appendam in statera juxta precium quo venundata est sub peccato, voluntatem scilicet peccati; & econtra precium sanguinis mei: & invenietur illa minus habens, & perveniet ad victoriam judicium meum. At pater: Planè, inquit, perveniet: sed lex est conjugii, sponsæ requirere assensum. Requiretur, inquit, inveni David servum meum, virum secundum cor meum. Mittam eum cum cithara, ut loquatur ad cor ejus, & advocet eam & demulceat animos ejus in luto Ægypti assuetos & putrefactos. Missus David Ægyptum ingreditur: & præparatum habens dulcissimum epithalamii canticum, eructavit de corde suo hoc verbum bonum ^d; *Audi filia, & vide, & inclina aurem tuam, & obliviscere populum tuum, & domum patris tui, & concupiscet rex decorem tuum, quoniam ipse est Dominus Deus tuus.* Jussus etiam Esaïas è vestigio subsequitur, videntq; illam in vinculis captivitatis. *Consurge, inquit, consurge, induere fortitudinem brachii Domini. Elevare, consurge Hierusalem, solve vincula colli tui captiva filia Sion.*

Cumque